

Лаптоп со Windows: Пристапност

Како да го приспособите Windows 10 за да го користите полесно и поудобно.

Менито **Лесен пристап (Ease of Access)** во **Параметрите на Windows (Windows Settings)** може да ви го олеснат користењето на Windows 10 на неколку начини, вклучувајќи зголемување на текстот и полесна контрола на глумчето. Исто така, можете да користите говорни команди да за вршите задачи.

Што ќе ви треба

Пред да го почнеме овој дел, вашиот компјутер најпрво треба да го има најновото издание на Windows, односно Windows 10. За повеќе информации за Windows 10, осврнете се на водичот *Лаптоп со Windows (Windows laptop): Безбедност и приватност (Security and privacy)*. Исто така, треба да проверите дека вашиот компјутер е поврзан на интернет преку домашната Wi-Fi-мрежа, и, ако користите глумче, проверете дали е поврзано правилно. Треба да се најавите на вашиот компјутер, и тој треба да ја покажува работната површина.

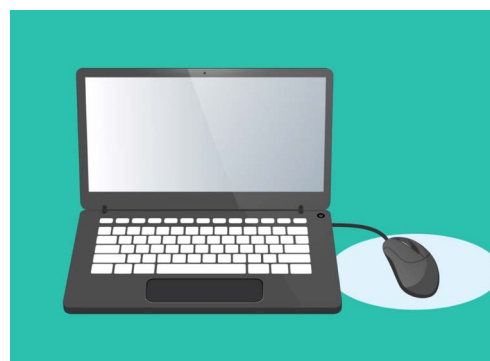
Првите чекори

Менито **Лесен пристап (Ease of Access)** е дел од **Параметрите на Windows (Windows Settings)**. За да дојдете до **Параметрите на Windows (Windows Settings)** на екранот:

1. Кликнете на копчето **Старт (Start)** во долниот лев агол на работната површина. Ќе се појави **Менито Старт (Start menu)**.
2. На левата страна на **Менито Старт (Start menu)**, најдете ја малата икона со запченик и кликнете на неа.
3. На екранот ќе се појави **Почетниот панел на параметрите на Windows (Windows Settings home panel)**.

На **Почетниот панел (Home panel)** на **Параметрите на Windows (Windows Settings)** постојат голем број икони што ви овозможуваат пристап до разни опции, групирани според тема. Кликнете на која било икона за да ги разгледате параметрите за таа тема.

Кога ќе кликнете на некоја икона, **Параметрите на Windows (Windows Settings)** ќе покажат мени на левата страна, а опциите на десната. Секогаш кога сакате да изберете друга тема, кликнете на иконата **Почеток (Home)** што се наоѓа во левиот агол на екранот, и ќе се појави **Почетниот панел (Home panel)** на **Параметрите на Windows (Windows Settings)**.

Повеќето параметри за пристапност на вашиот компјутер се наоѓаат во менито **Лесен пристап**

Лаптоп со Windows: Пристапност

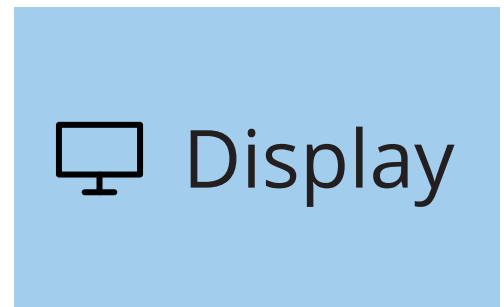
Како да ги отворите опциите на Лесен пристап (Ease of Access)

Кога на екранот ќе се појави **Почетниот панел на параметрите на Windows (Windows Settings home panel)**, најдете ја и кликнете на опцијата наречена **Лесен пристап (Ease of Access)**. Менито **Лесен пристап (Ease of Access)** ќе се појави лево, а опциите за **Екран (Display)** десно.

Како да го направите текстот на екранот поголем

За да го направите текстот на вашиот компјутер поголем за да го читате полесно, прегледајте ги опциите за **Екран (Display)** сè додека не ја најдете опцијата **Направи го текстот поголем (Make text bigger)**.

1. Најдете го текстот за пример и под него лизгачката контрола со сино копче.
2. Со помош на глумчето, кликнете на копчето и лизгајте го надесно за да го направите текстот поголем, а налево за да го направите помал.
3. Големината на текстот за пример ќе се менува кога го движите лизгачот. Кога ќе ја најдете големината што ви одговара, отпуштете го синото копче и кликнете на **Примени (Apply)**.
4. Вашиот компјутер ќе прикаже моментално екран на кој се прикажува **Ве молиме причекајте (Please wait)**, а потоа текстот што го гледате ќе ја има големината што ја избравте.

Параметрите на екран ви овозможуваат да ја измените големината на текстот и други ставки во опциите на приказ на екран

Како сè што гледате на екранот да стане поголемо

Ако ја измените големината на текстот, тоа не значи дека ќе се измени големината на иконите, сликите или сè друго. За да измените сè на екранот, побарајте ја опцијата **Измени ја големината на апликациите и текстот на главниот приказ (Change the size of apps and text on the main display)**.

1. Кликнете во полето подолу и ќе се појави список со проценти. Еден од нив е **(Препорачана) (Recommended)**, а тоа е стандардната големина за вашиот компјутер.
2. Кликнете на поголем процент за да направите сè поголемо. Екранот ќе се измени веднаш.

Во **Лесен пристап (Ease of Access)** постојат голем број опции, и би било добро да ги разгледате кога ќе имате време за да видите дали можат да ви помогнат.

Лаптоп со Windows: Пристапност

Како да го користите глумчето полесно

(Покажувачот на глумчето) (Mouse pointer) е малата стрелка што ја гледате на екранот кога го користите глумчето. Понекогаш можеби ќе ви биде тешко да ја гледате стрелката заради нејзината големина, боја и брзина на движење.

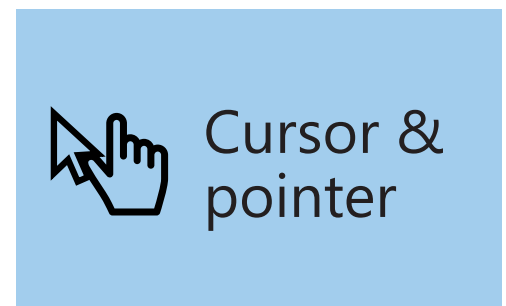
Можете да го измените ова со опциите за **Курсор и покажувач (Cursor & pointer)**.

За да ја измените големината и бојата на покажувачот на глумчето:

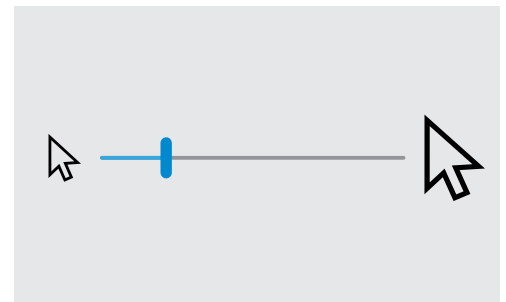
- 1.** Во **Параметрите на Windows (Windows Settings)**, во менито на левата страна најдете и кликнете на **Курсор и покажувач (Cursor & pointer)**. Опциите ќе се појават на десната страна.
- 2.** Во горниот дел најдете ја опцијата **Измени ја големината на покажувачот (Change pointer size)**. Под неа се наоѓа лизгач со сино копче. Со помош на глумчето лизгајте го копчето надесно за да го направите покажувачот поголем, а налево за да го направите помал. Големината на покажувачот ќе се измени веднаш.
- 3.** За да ја измените бојата на покажувачот, под лизгачката контрола побарајте четири полиња, од кои секое покажува различен покажувач на глумче.
- 4.** Кликнете во сите полиња сè додека не ја најдете бојата што ви се допаѓа.
- 5.** За да поставите приспособена боја, кликнете на полето со боја најдесно. Под него ќе се појават неколку опции за боја и можете да кликнете на онаа што ви се допаѓа.
- 6.** Ако нема некоја што ви се допаѓа, кликнете на сивото квадратче со знакот за плус (+) за да видите табела со бои. Изберете ја бојата од табелата и кликнете на **Готово (Done)**.

За да измените колку брзо се движи глумчето:

- 1.** Пребарајте ги опциите за **Курсор и покажувач (Cursor & pointer)** сè додека не ја најдете опцијата **Дополнителни параметри на глумче (Additional mouse settings)** и кликнете на неа. Можеби ќе треба да го употребите глумчето за да прелистувате.
- 2.** Сега, ќе ги видите опциите за **Уреди (Devices)** во левото мени, и опциите за **Глумче (Mouse)** десно.
- 3.** Во опциите за **Глумче (Mouse)**, побарајте ги **Поврзаните параметри (Related settings)**. Тука, кликнете на **Дополнителни опции за глумче (Additional mouse options)**.

Параметрите за курсор и покажувач ви овозможуваат да ја промените големината на покажувачот на глумчето

Лизгачката контрола ја зголемува и намалува големината на покажувачот на глумчето

Лаптоп со Windows: Пристапност

4. Ќе се појави мало поле наречено **Својства на глумче (Mouse Properties)**. Во полето кликнете на **Опции на покажувач (Pointer Options)**.
5. Полето ќе покаже лизгачка контрола, а под неа зборовите **Изберете брзина на покажувач (Select a pointer speed)**. Со помош на глумчето лизгајте го синото копче налево за да го направите покажувачот на глумчето да се движи побавно, а налево за да се движи побрзо.
6. Кога ќе го најдете параметарот што ви одговара, кликнете на **ОК** во долниот дел на полето за да зачувате и вратете се во **Параметрите на Windows (Windows Settings)**.

Опциите за глумче ви овозможуваат да измените колку бргу се движи покажувачот на глумчето

Обично е безбедно да ја користите Кортана, бидејќи вашиот глас ќе се шифрира, така што никој друг нема да може да го разбере.

Како да ја користите Кортана за да му давате на вашиот компјутер говорни команди

Windows 10 доаѓа со функција за говорна контрола наречена **Кортана (Cortana)** достапна на одреден број јазици кој постојано се зголемува. За да ја активирате Кортана, побарајте ја иконата со круг во долниот дел на екранот и кликнете на неа.

Ќе се појави скок-менито на Кортана. Ако ја користите Кортана првпат, таа може да ви побара дозвола да се запознаете со начинот на кој зборувате.

Ако не сте сигурни за ова, кликнете на **Можеби подоцна (Maybe Later)**. Можете да продолжите да го користите вашиот компјутер без Кортана. Ако сакате да продолжите, кликнете на **Се разбира (Sure)**.

За да ѝ поставите прашање на Кортана, кликнете на малечката икона со микрофон што се наоѓа во долниот десен агол на нејзиниот панел и зборувајте.

Што да направите Кортана да одговори на „Здраво Кортана“

Практично е Кортана да ве слуша кога ги изговарате зборовите **Здраво Кортана („Hey Cortana“)**, но, оваа функција треба да биде вклучена.

За да почнете, вратете се во **Параметрите на Windows (Windows Settings)** и кликнете на иконата **Почеток (Home)**.

Лаптоп со Windows: Пристапност

1. Од **Почетниот панел на параметрите на Windows (Windows Settings home panel)**, кликнете на **Кортана (Cortana)**.
2. Ќе се појави менито на Кортана со опции **Зборувај со Кортана (Talk to Cortana)** на десната страна.
3. Во опциите, најдете ја **Здраво Кортана (Hey Cortana)** и побарајте го копчето во **Дозволетете ѝ на Кортана да одговори на „Здраво Кортана“ (Let Cortana respond to 'Hey Cortana')**.
4. Кога копчето е бело, функцијата е исклучена. Кликнете на копчето за да стане сино и вклучете ја функцијата **Здраво Кортана (Hey Cortana)**.
5. Ќе се појави поле за штиклирање и ќе ве извести дека функцијата **Спиене (Sleep)** на вашиот компјутер сега е исклучена. Тоа значи дека можете да изговорите **Здраво Кортана (Hey Cortana)** во секое време, дури и кога компјутерот е вклучен, но покажува црн екран.

Иконата на Кортана, помошникот за говор и пребарување на вашиот компјутер

Ако не можете да видите ни една од овие опции, тоа значи дека вашиот компјутер не ја поддржува функцијата **Здраво Кортана (Hey Cortana)**. Сепак, можете да ѝ поставувате прашања на Кортана, но треба да кликнете на нејзината икона и да го впишете прашањето.

Како да ја тестирате „Здраво Кортана (Hey Cortana)“

За да ја тестирате Кортана, изговорете јасно **Здраво Кортана (Hey Cortana)**. Или целиот екран ќе стане црн, а иконата на Кортана ќе се наоѓа во средината, или Кортана ќе се појави во мало поле во долниот дел.

Што ќе се случи зависи од тоа дали Кортана мисли дека сте зафатени со нешто друго на екранот. Знаете, таа се грижи за вас!

За да ја употребите Кортана:

1. Откако ќе изговорите **„Здраво Кортана (Hey Cortana)“**, поставете прашање со јасен глас. На пример, речете ѝ на Кортана да изврши веб-пребарување говорејќи **„Покажи ми слики од кучиња-чуvari“ (“Show me some pictures of cattle dogs”)**.
2. Кортана ќе го отвори веб-прегледувачот на вашиот компјутер и ќе изврши пребарување за кучиња-чуvari. Потоа, ќе ви прикаже избор слики.
3. За да научите како да ѝ давате на Кортана понапредни упатства, како на пример, да врши диктат или да ги менува параметрите на компјутерот, изговорете **„Еј Кортана, што можеш да правиш?“ (“Hey Cortana, what can you do?”)**.
4. Кортана ќе прикаже екран со голем број предлози за команди што може да ги разбере.